

Косовска влада започела је незаконите радове на магистралном путу Дечани-Плав (Црна Гора) у заштићеној зони око манастира Високи Дечани. Ни то што је реч о заштићеној зони, ни то што се крше косовски закони и стандарди УНЕСКО, није је спречило да изведе багере.

Епископ рашко-призренски Теодосије данас је обавестио представнике Европске уније, ОЕБС-а и КФОР-а о почетку радова, којима је објаснио да је изградња оваквих путева у заштићеним зонама најстроже забрањена Законом о специјалним заштићеним зонама које је усвојила Скупштина Косова.

- Кршење овога закона, поред упорног одбијања регистрације дечанске земље по одлуци Уставног суда Косова од пре две године, представља још један флагрантан пример инетитуционалног безаконја који се спроводи од стране самих косовских институција - пише у саопштењу Епархије.

Такође, наводи се да су данас заштићену зону посетили представници ОЕБС-овог мониторинг тима и евидентирали штету која се наноси радом багера и уништавањем природне средине простора који, поред тога што је заштићена зона, припада и Националном парку Проклетије.

Тим поводм реаговао је и амерички амбасадор у Србији Кајл Скот који је упозорио албанске власти да поштују закон који забрањује градњу у околини манастира.

- Питање грађње пута у близини Дечана је затворено 2014. године и потврђено још

једном пре две недеље. Према косовским законима градња у близини манастира Дечани је нелегална. Поштујте закон - написао је Скот.

И Тачи угрожава заштићену зону

Иначе, ово није при пут да косовске власти покушавају да магистрални пут изграде кроз заштићену зону. То се десило и 2014. године када је тадашњи премијер Косова Хашим Тачи отворио почетак радова на обилазници која иде око заштићене зоне манастира. Ти радови су тада заустављени.

Међутим, иницијативу за градњу пута поред манастира крајем прошле године обнавља садашњи косовски премијер Рамуш Харадинај.

У Епархији Рашко-призренској наводе да нису против градњ путева, али истичу да изградња магистралног пута непосредно поред најзначајнијег УНЕСКО споменика светске културне баштине на овом простору представља не само кршење постојећег закона, већ анти-цивилизацијски чин који ће нанети велику штету манастиру Високи Дечани.

- Пут ће довести до повећања саобраћаја, проласка тешких возила, додатног загађења и буке који ће простору око манастира као једној од ретко сачуваних оаза мира и тишине нанети непоправљиву штету - наводи се у саопштењу.

Занимљиво је и да је косовско Министарство инфраструктуре првобитно прихватило идеју да се ради обилазница а не магистрални пут поред манастира, али је данас и ова одлука прекршена почетком интензивних радова на проширењу постојећег макадама и уништавањем вегетације.

- На само 400 метара од манастира постављена је табла са називом пројекта иза кога стоји Министарство инфраструктуре Косова. По путу се могу видети тешке машине и багери који убрзано усецају пут у брдо мењајући слику пејзажа који је вековима био сачуван - пише у саопштењу Епархије.

Противзаконита градња

Иначе, Комисија за специјалне зоне већ је одржала два састанка на којима су презентоване правне анализе тимова ЕУ канцеларије и мисије ОЕБС-а које стоје, као уосталом и представници земаља Квинте у Приштини, на чврстом ставу да је градња овог магистралног пута противзаконита и да наноси штету Косову.

- Овај став је више пута поновљен косовском премијеру од највиших међународних представника на Косову и Метохији - пише у саопштењу Епархије.

Наводи се и да ЕУ финансира нови магистрални пут између Пећи и Црне Горе у вишим деоницама Руговске клисуре (довољно удаљено од Пећке Патријаршије), и да је тај пројекат у склопу европског програма повезивања простора Западног Балкана. Зато је, кажу у Епархији рашко-призренској, несхватљиво зашто влада Косова инсистира на изградњи другог магистралног пута само 17 километара јужније, и то непосредно поред манастира Високи Дечани, што је у директној супротности са Законом.

- Овај најновији потез косовских институција дубоко нарушава било какво институционално поверење и поштовање у примену постојећих закона као и одлука

косовских судова, који очигледно не важе на просторима општине Дечани. Истовремено, овим се де факто блокира рад мешовите Комисије за заштићене зоне јер се радови одвијају противно закону по правном тумачењу канцеларије ЕУ и ОЕБС-а - пише у саопштењу Епархије.

Две деценије под заштитом

Иначе, манастир Високи Дечани је већ 20 година под војном заштитом због четири оружана напада након 1999. године и покушаја терористичког напада 2016. године од стране групе наоружаних косовских исламиста, које је косовска полиција пустила на слободу наредног дана са условном казном због незаконитог поседовања оружја.

- Лоша безбедносна ситуација, одсуство владавине права и закона, етничка дискриминација и непоштовање сопствених закона наносе штету не само грађанима општине Дечани, већ и свим грађанима на Косову и Метохији - наводе у Епархији, где истичу да ако се оваква ситуација настави, биће јасно да "косовски закони који се тичу заштите културне баштине више не вреде јер их руши сама влада Косова која је изабрана да би их чувала и примењивала".

Заштићена зона манастира

Иначе, заштићена зона манастира Дечани успостављена је још 2005. године, и њоме је подручје око манастира и кањон реке Бистрице проглашен за специјалну зону под непосредном бригом Унмика.

То значи да на том постору није дозвољена градња, индустријска и трговачка активност, као ни експлоатација природних ресурса у кањону без одговарајућег одобрења Унмика. Манастир Високи Дечани је увршћен на листу светске културне баштине УНЕСК-а у јуну 2004. године.

Ђурић: Спречите Хоцине следбенике да униште бисер човечанства

Захтевамо од међународних институција на Косову и Метохији да хитно спрече противзаконито и антицивизацијско угрожавање манастира Високи Дечани, изградњом магистралног пута у непосредној близини тог српског средњовековног бисера, каже директор Канцеларије за КиМ Марко Ђурић.

- Ова ситуација објашњава зашто су Високи Дечани на листи угрожене светске културне баштине и од кога су угрожени - навео је Ђурић.

Према његовим речима, међународна заједница дужна је да спречи идеолошке следбенике Енвера Хоџе и Љавдрима Мухаџерија у вандалском уништавању онога што није само српски и хришћански бисер, већ баштина читавог човечанства.

- И многи Албанци су кроз историју гајили поштовање према тој немањићкој задужбини, али испоставља се да су поједини њихови потомци регресирали у културном и цивилизацијском смислу - оценио је Ђурић.

Он је истакао да ће Србија оне који угрожавају српску баштину на Косову и Метохији третирати као непријатеље културе, хришћанске цивилизације и српских националних интереса.

Реаговала је и Српска листа, која је најоштрије осудила незакониту градњу унутар заштићене зоне око Манастира Високи Дечани, и најавила да ће у понедељак, 28. маја, покренути интерпелацију поводом оваквог деловања, а надлежним министарствима поднети посланичка питања.

Српска подсећа да се на овај начин крши закон о заштићеним специјалним зонама и угрожава један од најзначајнијих споменика културе и верског идентитета српског народа, али и светска баштина, који се налази на листи Унеска.

- Влада Косова још једном је показала да јој "закон лежи у топузу, а трагови смрде

нечовештвом", и да спроводи отворено институционално насиље над имовином СПЦ - навела је Српска листа, која је подсетила да је Манастир Високи Дечани четири пута био на мети екстремиста, да је под заштитом војника КФОР-а 19 година, и да чак ни пресуде Врховног суда Косова о повратку имовине манастиру није поштовала општина Дечани.

Епархија рашко-призренска саопштила је раније данас, поводом почетка радова на магистралном путу Дечани-Плав, кроз заштићену зону манастира Високи Дечани, да косовска влада на најгрубљи начин угрожава један од најзначајнијих УНЕСКО споменика на Балкану, и да се радови спроводе противно косовском закону и стандардима УНЕСКО.

(Блиц - Агенције)